

28. Odpoveď ministra vnútra Slovenskej republiky Matúša Šutaja Eštoka na interpeláciu poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky Simony Petrík podanú 14. marca 2024 vo veci zlepšenia ochrany maloletých a iných zraniteľných skupín obyvateľstva pred sexuálnymi a sexualizovanými trestnými činmi

Matúš ŠUTAJ EŠTOK
minister vnútra
Slovenskej republiky

106

KANCELÁRIA PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SR	
Došlo:	12 -04- 2024
Číslo záznamu:	7005-106-1/2024
Číslo spisu:	
Listy: 41	Prílohy:
Vybavuje:	

Bratislava 9. apríla 2024
Číslo: KM-OPVA-2024/002079

Vážená pani poslankyňa,

v súvislosti s Vašou interpeláciou zo 14. marca 2024 doručenou Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky 21. marca 2024 vo veci ochrany práv maloletých pred sexuálnym zneužívaním či sexualizovanými útokmi, a to aj vo vzťahu k osobám patriacim medzi skupiny ohrozené sexuálnymi trestnými činmi, iné ako maloletí, si Vám dovoľujem na Vaše otázky odpovedať nasledovne.

K otázke č. 1: „*Plánujete zlepšiť a ak áno, akým konkrétnym spôsobom, ochranu maloletých a iných zraniteľných skupín obyvateľstva pred sexuálnymi a sexualizovanými trestnými činmi?*“

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky s osobitnou pozornosťou vníma potrebu ochrany obetí sexuálneho zneužívania či iných sexuálnych útokov, keďže ide o trestné činy proti ľudskej dôstojnosti ako jednej z najdôležitejších hodnôt chránených spoločnosťou a štátom. To, že sa niekto stane obetou trestného činu je traumatickou udalosťou, osobitne to platí pre obete trestných činov proti ľudskej dôstojnosti, a to bez ohľadu na to, či ide o dieťa alebo inú zraniteľnú osobu. Sexuálne zneužívanie, znásilnenie, resp. akákoľvek forma sexuálneho násillia môže zanechať nielen fatálne fyzické, ale aj psychické následky, ktoré môžu byť omnoho hlbšie a intenzívnejšie ako tie fyzické. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky sa problematike ochrany obetí, vrátane ochrany maloletých osôb, resp. preživších tejto trestnej činnosti, venuje dlhodobo a systematicky a v tejto oblasti sa prijali viaceré opatrenia, v realizácii ktorých plánuje pokračovať aj naďalej. Ku konkrétnym opatreniam uvádzame nasledovné.

Policačný zbor vynakladá maximálne úsilie, aby každý takýto prípad bol náležite vyšetrený v súlade s platnou legislatívou, nevynímajúc prípady, keď je oznámenie podané s časovým odstupom od skutku. Odhaľovanie a účinné vyšetrenie prípadov násillia páchaného na deťoch a iných zraniteľných osobách, vrátane prípadov sexuálneho zneužívania, resp. trestných činov násillného a sexuálneho charakteru, je jednou z priorit Policačného zboru. Takisto venuje pozornosť novým fenoménom páchania tejto trestnej činnosti, ako napr. grooming, či iné formy sexuálneho zneužívania detí online. V rámci odhaľovania týchto prípadov sa Policačný zbor okrem iného čoraz intenzívnejšie zameriava aj na online priestor. Odhaľovanie sexuálneho zneužívania detí online pomáha identifikovať a zachraňovať obeť, ale aj zistiť sexuálnych páchatel'ov a zabrániť tak ďalším sexuálnym útokom.

Orgány činné v trestnom konaní aplikujú osobitné postupy pri výsluchu detských obetí a ďalších obzvlášť zraniteľných obetí trestných činov. Ide napríklad o citlivý a empatický prístup k obeti, spoluprácu s psychológom pri vedení výsluchu, ale aj zamedzenie priameho kontaktu obeť s páchatel'om pri realizácii úkonov trestného konania, s čím súvisí aj

zavedenie využívania tzv. špeciálnych výsluchových miestností. V súčasnosti má Policajný zbor v rámci projektov zriadených 17 špeciálnych výsluchových miestností, z toho dve slúžia pre obeť obchodovania s ľuďmi. Ďalších osem miestností je v procese budovania s predpokladaným termínom dokončenia do konca apríla 2024.

S ochranou obetí súvisí aj školenie a tréning príslušníkov Policajného zboru k vedeniu výsluchu obzvlášť zraniteľných obetí, pretože prístup k takýmto obetiam si vyžaduje nielen odborné zručnosti z problematiky vyšetrovania konkrétneho druhu trestnej činnosti, ale aj komunikačné schopnosti a v neposlednom rade aj osobnostné predpoklady. V spolupráci s Akadémiou Policajného zboru v Bratislave absolvovalo 427 príslušníkov Policajného zboru špecializovaný kurz zameraný na prácu s obzvlášť zraniteľnými obetami v špeciálnej výsluchovej miestnosti. Bolo vyškolených 131 vyšetrovateľov Policajného zboru, špecializujúcich sa na vyšetrovanie prípadov násilia na ženách, vrátane tzv. sexualizovaného násilia. S realizáciou týchto a obdobných vzdelávacích aktivít k predmetnej téme sa počíta v budúcnosti. Problematike trestných činov proti ľudskej dôstojnosti a ochrane jej obetí, ktorú považujeme za mimoriadne dôležitú a aktuálnu, sú venované aj vzdelávacie aktivity vyšetrovateľov Policajného zboru. Uvedená problematika je zaradená aj v rámci učebných osnov na stredných odborných školách Policajného zboru a sú s ňou oboznamovaní aj študenti Akadémie Policajného zboru v Bratislave.

Predmetnej problematike je venovaná pozornosť v rámci prevencie, ktorá je uskutočňovaná formou prednášok, besied pre širokú verejnosť, ale aj formou príspevkov na sociálnych sieťach a v médiách. Na webovej stránke Ministerstva vnútra Slovenskej republiky sú zverejnené odporúčania a rady pre verejnosť o možnostiach riešenia vzniknutých krízových situácií spojených s násilím či znásilnením a taktiež sú k dispozícii aj kontakty na organizácie, kde môžu obeť vyhľadať pomoc. Pri príležitosti Medzinárodného dňa eliminácie násilia na ženách (25. november) realizuje Policajný zbor každoročne aj celoslovenskú preventívnu kampaň s cieľom upriamiť pozornosť verejnosti na túto problematiku a zvýšiť vnímavosť okolia voči prejavom všetkých foriem násilia, vrátane sexuálneho násilia.

Policajný zbor pri odhaľovaní týchto prípadov, identifikácii a prijímaní opatrení na ochranu obetí úzko spolupracuje s relevantnými inštitúciami ako sú orgány sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, školské zariadenia, centrá pre deti a rodiny, detské domovy, či mimovládne organizácie zaoberajúce sa poskytovaním pomoci obetiam. Na regionálnej úrovni prebiehajú pracovné stretnutia koordinátorov ochrany detí pred násilím so zástupcami relevantných inštitúcií, vrátane Policajného zboru s cieľom posilniť multiinštitucionálnu spoluprácu relevantných subjektov pôsobiacich v konkrétnom regióne.

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky spolupracuje s občianskym združením „Ochráň ma“, ktorého cieľom je najmä spolupráca v oblasti ochrany detí pred násilím v digitálnom priestore s cieľom znižovania nelegálneho a nevhodného online obsahu na internete. V blízkej budúcnosti pripravuje Policajný zbor so spomínaným združením uzatvorenie zmluvy o spolupráci, ktorá upraví podmienky spolupráce medzi združením „Ochráň ma“ a Policajným zborom.

Okrem vyššie uvedeného Policajný zbor plní aj úlohy vyplývajúce z rôznych strategických materiálov zameraných na ochranu detí, žien či iných zraniteľných osôb pred násilím. V tejto súvislosti môžeme spomenúť napríklad Národnú stratégiu na ochranu detí pred násilím, či Národný akčný plán na prevenciu a elimináciu násilia na ženách na roky

2022 - 2027. Pri plnení týchto úloh prebieha intenzívna spolupráca s Národným koordinačným strediskom pre riešenie problematiky násilia na deťoch a Koordinačno-metodickým centrom pre prevenciu násilia na ženách, ktoré sú zriadené v rámci Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky s cieľom vytvoriť účinný mechanizmus na multiinštitucionálnej úrovni na ochranu detí a iných zraniteľných osôb pred sexuálnym a iným násilím. Policajný zbor sa zapája do dostupných sietí a nástrojov využívaných v zahraničí, najmä čo sa týka odhaľovania a objasňovania trestnej činnosti v online priestore.

K otázke č. 2: *„V súvislosti s predchádzajúcou otázkou si Vás dovoľujem požiadať o informáciu či sa v gescii Vášho rezortu, prípadne v rámci nadrezortných skupín plánuje alebo ak áno, v akom štádiu rozpracovanosti je, zriadenie registra právoplatne odsúdených páchatel'ov za sexuálne trestné činy, ktorý by bol verejne prístupný po vzore Poľska, Veľkej Británie alebo USA, prípadne v inej forme alebo rozsahu.“*

Zriadenie uvedeného registra spadá do pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky.

K otázke č. 3: *„Existujú iné kroky, formy alebo postupy v rámci Vášho rezortu, prípadne v rámci nadrezortných skupín, ako preventívne (teda nie až po spáchaní trestného činu na takejto osobe) zabezpečiť najzraniteľnejším skupinám obyvateľstva dostatočnú ochranu pred sexuálnym zneužitím?“*

Úsilie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, resp. Policajného zboru v oblasti prevencie je zamerané na zvyšovanie povedomia verejnosti o tomto fenoméne formou poskytovania preventívnych rád a odporúčaní na webovom sídle Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a na sociálnych sieťach a v médiách, ale aj v rámci prednáškovej činnosti a besied v školách, krízových centrách a pre určité cieľové skupiny. Policajný zbor sa v rámci preventívnych činností zameriava aj na poskytovanie rád a odporúčaní pre deti, rodičov a ďalšie cieľové skupiny, ako sa bezpečne správať v online priestore s cieľom eliminovať riziko, že sa stanú obeťami sexuálnych predátorov. Zároveň sú verejnosti prístupné aj propagačné materiály, ktoré okrem rád obsahujú kontaktné údaje rôznych inštitúcií v prípade potreby pomoci.

Policajný zbor poskytuje aj informácie o odporúčaných postupoch v prípadoch, ak už dôjde k sexuálnemu zneužitiu alebo spáchaniu trestného činu so sexuálnym motívom. Cieľom preventívnej činnosti Policajného zboru je okrem iného podporiť obeť a svedkov, aby neváhali tieto prípady oznámiť orgánom činným v trestnom konaní, čím môžu prispieť k usvedčeniu páchatel'a a eliminovať páchanie ďalšej obdobnej trestnej činnosti na iných potenciálnych obetiach.

Policajný zbor v rámci realizácie celoslovenských preventívnych projektov lektoruje tému ochrany pred sexuálnym zneužitím prostredníctvom preventívneho projektu „Póla radí deťom“, ktorý je určený deťom posledného ročníka materskej školy a prvého ročníka základnej školy, kde v téme „Cudzí ľudia“, príslušník Policajného zboru, zaradený na úseku prevencie, primerane veku a veľmi citlivo rieši krízovú situáciu a pripravuje deti na to, čo by mali urobiť v prípade neprijemných dotykov cudzích ľudí. Je dôležité, aby deti o svojich problémoch a nezvyčajných zážitkoch povedali svojim rodičom a osobám, ktorým dôverujú.

V rámci celoslovenského preventívneho projektu „Detská policajná akadémia“, ktorý je určený pre žiakov 5. – 7. ročníkov základných škôl, je súčasťou téma „Stop násiliu!“, kde

sú žiaci primerane k svojmu veku informovaní o tom, čo to je násilie, kde sa s ním môžu stretnúť a ako by mali vedieť reagovať.

Príslušníci Policajného zboru zaradení na úseku prevencie prednášajú problematiku ochrany pred sexuálnym zneužitím aj v rámci jednotlivých tém preventívnych aktivít, a to „*Sám doma a cudzí ľudia*“, „*Násilie*“ a „*Trestno-právna zodpovednosť*“.

Uvedomujúc si interdisciplinárny rozmer tejto témy, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a Policajný zbor rozvíja spoluprácu s relevantnými rezortmi, akými sú Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ako aj ďalšími inštitúciami a aktívne participuje na zintenzívnení spolupráce a prijímaní ďalších opatrení v oblasti prevencie a ochrany detí a ďalších zraniteľných skupín obyvateľstva pred sexuálnym násilím či zneužívaním.

S úctou

Vážená pani

Simona PETRÍK

poslankyňa

Národnej rady Slovenskej republiky

B r a t i s l a v a

Na vedomie: Peter Žiga, podpredseda Národnej rady Slovenskej republiky poverený výkonom právomocí predsedu Národnej rady Slovenskej republiky